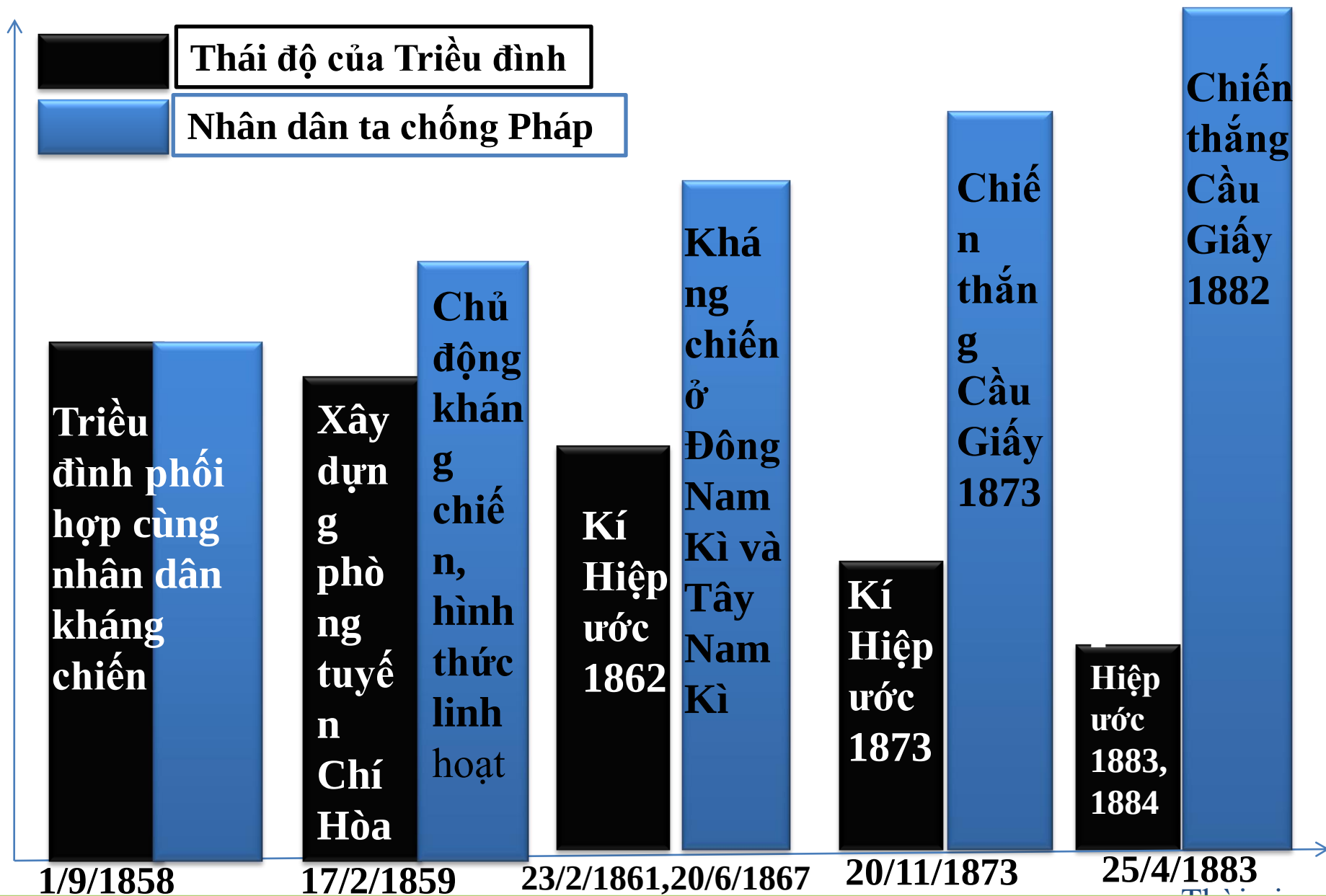

BÀI 21
PHONG TRÀO YÊU
NƯỚC CHỐNG PHÁP CỦA NHÂN
DÂN VIỆT NAM TRONG
NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỶ XIX

Dựa vào biểu đồ trên em hãy nhận xét thái độ của triều đình và tinh thần kháng chiến của nhân dân ta khi bị thực dân Pháp xâm lược?

BÀI 21: PHONG TRÀO YÊU NƯỚC CHỐNG PHÁP CỦA NHÂN DÂN VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỶ XIX (Tiết 1)

PHONG
TRÀO
CẦN
VƯƠNG

1. *Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại Kinh thành Huế và sự bùng nổ của phong trào Cần vương*

2. *Các giai đoạn phát triển của phong trào Cần Vương*

BÀI 21: PHONG TRÀO YÊU NƯỚC CHỐNG PHÁP CỦA NHÂN DÂN VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỶ XIX (Tiết 1)

Mục tiêu cần đạt được

Thấy được nguyên nhân sâu xa và nguyên nhân trực tiếp làm bùng nổ phong trào Cần vương

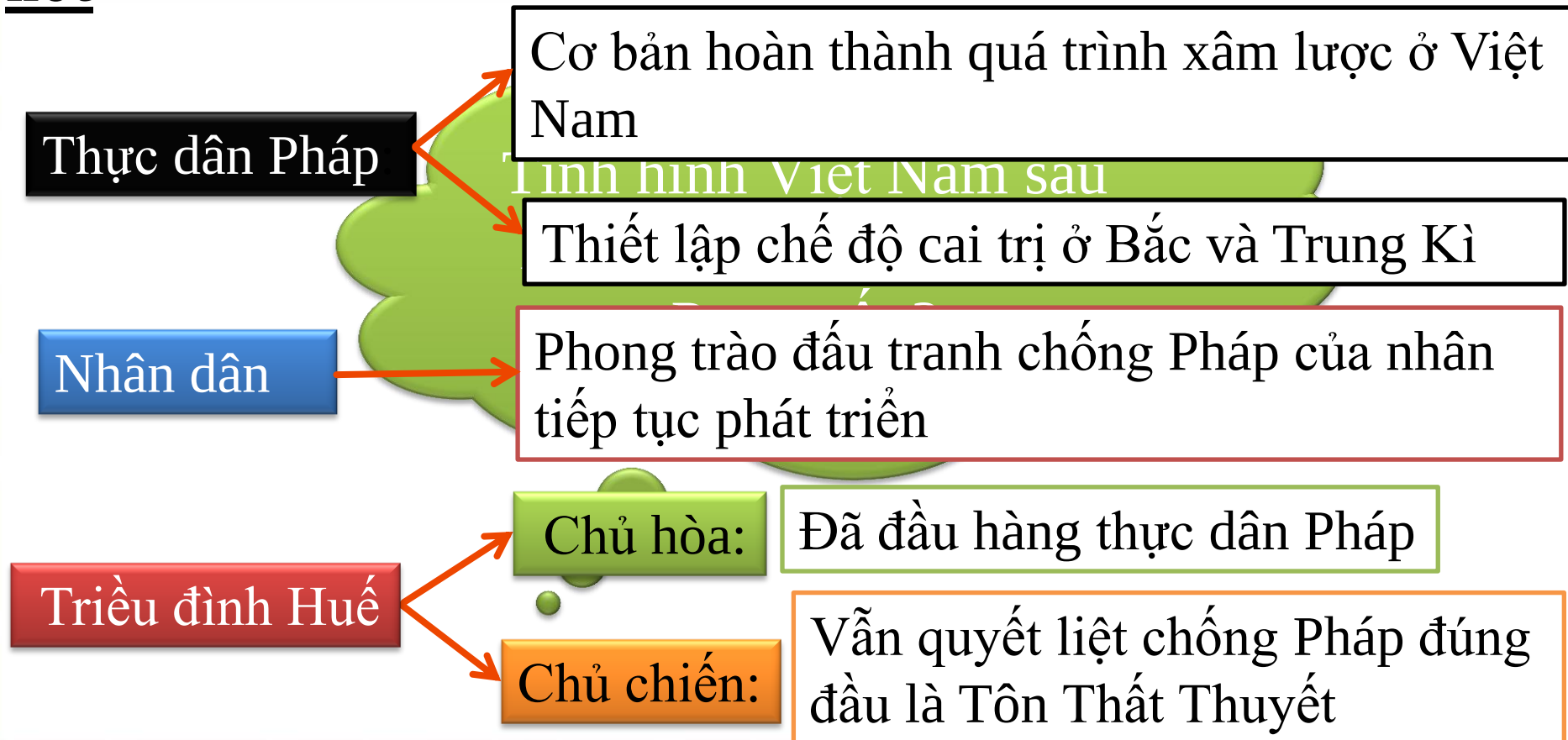
Nêu và so sánh được hai giai đoạn phát triển của phong trào Cần Vương

Đánh giá được phong trào Cần vương về tính chất, ý nghĩa, nguyên nhân thất bại

I. PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG BÙNG NỔ

1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại Kinh thành Huế và sự bùng nổ của phong trào Cần vương

a. Tình hình Việt Nam sau hiệp ước Hác măng và Pa-tơ-nốt

TÔN THẮT THUYẾT
(1835-1913)

Tôn Thất Thuyết (1835-1913)
quê quân
Lor àng
tộc lớn
nhỏ g là
mộ hân,
giữ hăm
quy hăm
188 hiệp
ước của
thự là
ngu ra
sức ông
Pháp giành lại chủ quyền.

“Lòng yêu nước của Tôn Thất Thuyết không chấp nhận một sự thỏa hiệp nào, ông ta coi quan lại chủ hòa như kẻ thù của dân tộc...ông bộc lộ sự căm ghét khôn cùng đối với chúng ta (người Pháp), trong mọi hoàn cảnh” – một viên quan người Pháp nhận xét

1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại Kinh thành Huế và sự bùng nổ của phong trào Cần vương

a. Tình hình Việt Nam sau hiệp ước Hác măng và Pa-tơ-nốt

Chủ trương của phái chủ chiến

dựa vào sự ủng hộ của quần chúng nhân dân, chuẩn bị lực lượng, khi có cơ hội sẽ chống Pháp, lập lại trật tự (phong kiến) cũ.

Âm mưu của Pháp

loại phe chủ chiến đứng đầu là Tôn Thất Thuyết, xiết chặt nền “bảo hộ” ở Huế.

Phái chủ chiến

> <

Thực dân Pháp

Pháp đã làm gì?

➔ *Phái chủ chiến phản công quân Pháp tại Kinh thành Huế*

1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại Kinh thành Huế và sự bùng nổ của phong trào Cần vương

b. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại kinh thành Huế

- Diễn biến

+ Đêm mùng 4 rạng sáng 5 / 7 / 1885:
Phe chủ chiến tấn công quân Pháp ở
đồn Mang Cá và tòa Khâm Sứ.

+ Rạng sáng 5 / 7 / 1885:
phản công

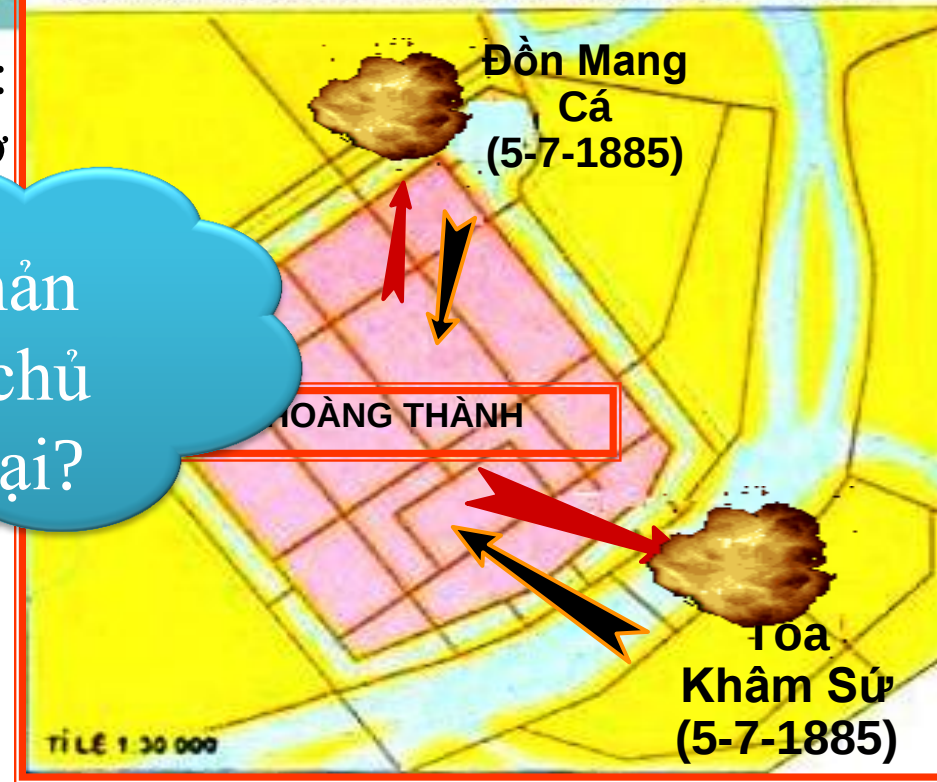
- **Kết quả:** Cuộc
của phái chủ chiến thất bại và
dân Pháp đàn áp man rợ.

- Nguyên nhân thất bại:

+ Do ta chuẩn bị vội vã, thiếu chu đáo.
+ Do thực dân Pháp có ý thức đề
phòng, lực lượng mạnh.

Vì sao cuộc phản
công của phái chủ
chiến lại thất bại?

Cuộc phản công của phái chủ chiến
tại kinh thành Huế.

Quân ta tấn công

Quân Pháp phản công

1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại Kinh thành Huế và sự bùng nổ của phong trào Cần vương

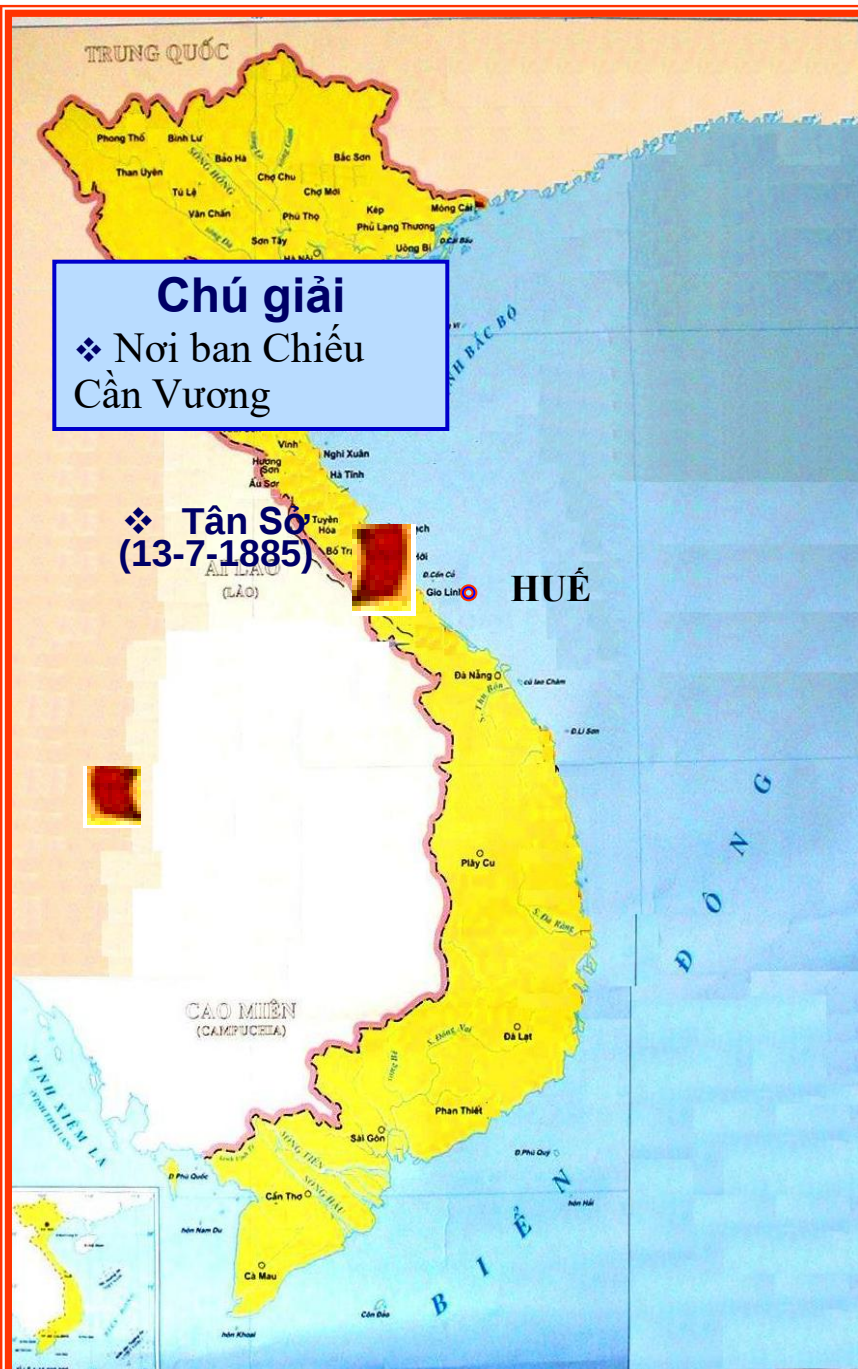
b. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại kinh thành Huế

Tôn Thất Thuyết đưa vua Hàm Nghi ra Tân Sở (Quảng Trị)

Ngày 13/ 7/ 1885: Tôn Thất Thuyết lấy danh nghĩa vua Hàm Nghi xuống chiếu Cần Vương.

Chiếu Cần Vương đã thổi bùng ngọn lửa đấu tranh của nhân dân ta. Phong trào Cần Vương bùng nổ

Sau thất bại của cuộc phản công kinh thành Huế Tôn Thất Thuyết đã làm gì?

CHIẾU CẦN VƯƠNG

Trích “Chiếu Cần Vương”

“Từ xưa, kẻ chống giặc không ngoài 3 điều: đánh, giữ, hòa... Nước ta gần đây ngẫu nhiên gặp nhiều việc. Trăm tuổi trẻ nối ngôi, không lúc nào không nghĩ đến việc tự cường tự trị. Kẻ Tây ngang bực, hiện tình mỗi ngày một quá thêm. Hôm trước chúng tăng thêm binh thuyền đến, buộc theo những điều mình không thể làm được; ta chiếu lệ thường khoản tiếp chúng không chịu nhận thứ gì... Phàm những người cùng được chia mối lo này cũng đã dư biết. Biết thì phải tham gia công việc....”

CHIẾU CẦN VƯƠNG

**Nội dung của
chiếu Cần vương**

Thực trạng của đất nước ta đang bị
thực dân Pháp xâm lược

Tổ cáo tội ác của thực dân Pháp

Kêu gọi văn thân, sĩ phu, nhân dân,
đứng lên giúp vua chống giặc cứu
nước.

**Ý nghĩa của chiếu Cần
vương**

Thổi bùng lên ngọn lửa yêu nước
trong quần chúng nhân dân, biến
thành phong trào vũ trang kéo dài
hơn 10 năm → phong trào Cần
vương.

Hàm Nghi tên thật là Ứng Lịch, em ruột của vua Kiến Phúc, sau khi Kiến Phúc bị giết, Ứng Lịch mới 13 tuổi được đưa lên ngôi tháng 8-1884, khi Huế thất thủ, Tôn Thất Thuyết đã đưa Hàm Nghi cùng tam cung chạy khỏi hoàng thành lên Tân Sở (Quảng Trị). Nhà vua dần dần ý thức được trách nhiệm của một ông vua đang mất nước và quyết tâm kháng chiến. Hàm Nghi đã phê chuẩn chiếu Cần vương với trách nhiệm rõ ràng của một ông vua khi có ngoại xâm.

Vua Hàm Nghi

2. Các giai đoạn phát triển của phong trào Cần Vương

NỘI DUNG	Giai đoạn I (1885 – 1888)	Giai đoạn II (1888 – 1896)
Mục tiêu		
Lãnh đạo		
Lực lượng tham gia		
Phạm vi		
Kết quả		

LƯỢC ĐỒ SỰ BÙNG NỔ PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG GIAI ĐOẠN I

NỘI DUNG	Giai đoạn I (1885 – 1888)
Mục tiêu	Giúp vua đánh Pháp, giành độc lập, khôi phục chế độ phong kiến.
Lãnh đạo	Hàm Nghi, Tôn Thất Thuyết và các văn thân sĩ phu yêu nước.
Lực lượng tham gia	Đông đảo nhân dân trên cả nước
Phạm vi	Rộng lớn (Bắc Kỳ, Trung Kỳ)
Kết quả	Phong trào bị dập tắt, vua Hàm Nghi bị thực dân Pháp bắt.

NỘI DUNG	Giai đoạn II (1888 – 1896)
----------	----------------------------

Mục tiêu	Đánh Pháp giành độc lập dân tộc
----------	---------------------------------

Lãnh đạo	Các văn thân sĩ phu yêu nước.
----------	-------------------------------

Lực lượng tham gia	Đông đảo nhân dân trên cả nước
--------------------	--------------------------------

Phạm vi	Thu hẹp (trọng tâm chuyển lên vùng rừng núi và trung du)
---------	--

Kết quả	Thất bại
---------	----------

NỘI DUNG	Giai đoạn I (1885 – 1888)	Giai đoạn II (1888 – 1896)
Mục tiêu	Giúp vua đánh Pháp, giành độc lập, khôi phục chế độ phong kiến.	Đánh Pháp giành độc lập dân tộc
Lãnh đạo	Hàm Nghi, Tôn Thất Thuyết và các văn thân sĩ phu yêu nước.	Các văn thân sĩ phu yêu nước.
Lực lượng tham gia	Đông đảo nhân dân trên cả nước	Đông đảo nhân dân trên cả nước
Phạm vi	Rộng lớn (Bắc Kỳ, Trung Kỳ)	Thu hẹp (trọng tâm chuyển lên vùng rừng núi và trung du)
Kết quả	Phong trào bị dập tắt, vua Hàm Nghi bị thực dân Pháp bắt.	Thất bại
Đặc điểm	Cần vương có Vua	Cần vương không có vua
Tính chất	Phong trào Cần vương là phong trào yêu nước theo ý thức hệ phong kiến, thể hiện tính dân tộc sâu sắc.	

CỦNG CỐ

Thực dân Pháp đã hoàn thành xong việc xâm lược nước ta. Phái chủ chiến được sự ủng hộ của nhân dân tiếp tục kháng chiến chống Pháp

Nguyên
nhân

Cuộc phản công quan Pháp của phái chủ chiến tại kinh thành Huế bị thất bại năm 1885

PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG

Phong trào Cần vương
bùng nổ (1885 – 1896)

Giai đoạn I
(1885-1888):
Cần vương có
Vua

Giai đoạn II
(1888-1896):
Cần vương
không có vua

CÂU 1

CHIẾU CẦN VƯƠNG ĐƯỢC ĐÔNG ĐẢO
NHÂN DÂN HƯỞNG ỨNG VÌ

A

Vì là chiếu do vua ban

B

Ủng hộ nhân dân đấu tranh

C

Đáp ứng được nguyện vọng đấu tranh giành độc
lập tự do dân tộc của nhân dân

D

Cả A, B, C đều đúng

CÂU 2

TÔN THẤT THUYẾT MUỘN LỜI HÀM NGHI
HẠ CHIẾU CẦN VƯƠNG Ở ĐÂU ?

A

Căn cứ Ba Đình

B

Huế

C

Đồn Mang Cá

D

Căn cứ Tân Sở (Quảng Trị)

CÂU 3

NỘI DUNG CƠ BẢN NHẤT CỦA CHIẾU CẦN VƯƠNG LÀ GÌ ?

A

Tổ cáo tội ác của thực dân Pháp

B

Kêu gọi nhân dân đứng lên kháng chiến

C

Khôi phục quốc gia phong kiến độc lập

D

Kêu gọi nhân dân giúp vua cứu nước, khôi phục quốc gia phong kiến độc lập

A decorative header featuring a stack of books, a green apple, and a pink candy.

CÂU 4

LỰC LƯỢNG THAM GIA PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG GỒM

A

Nông dân, sĩ phu yêu nước

B

Văn thân, sĩ phu, nhân dân lao động

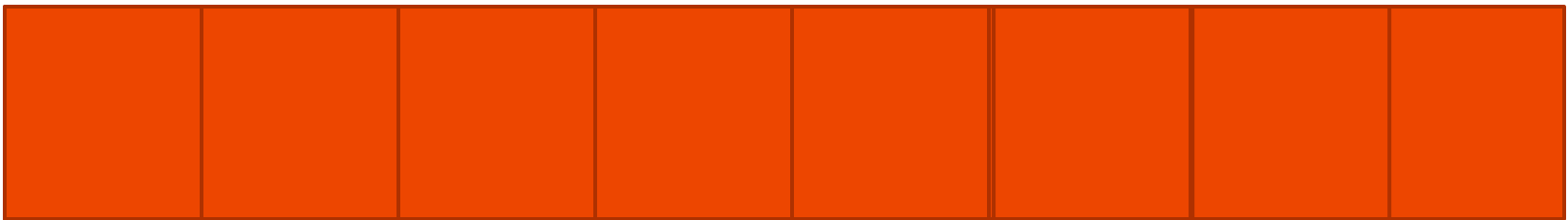
C

Quan lại, nhân dân

D

Các tầng lớp trong xã hội

Tên Phong trào khởi nghĩa vũ trang chống
Pháp của nhân dân VN trong những năm
cuối thế kỉ XIX???

→ CẦN VƯƠNG

BÀI 21: PHONG TRÀO YÊU NƯỚC CHỐNG PHÁP CỦA NHÂN DÂN VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỶ XIX (Tiết 2)

II. Một số cuộc khởi nghĩa tiêu biểu trong phong trào cần vương

1

- **Khởi nghĩa Bãi Sậy (1883-1892)**

2

- **Khởi nghĩa Hương Khê (1885-1896)**

Tìm hiểu về địa bàn,
lãnh đạo của cuộc
khởi nghĩa Bãi Sậy

1

4

Vẽ lược đồ cuộc kn
Hương Khê và trình bày
diễn biến, kết quả, ý
nghĩa của cuộc khởi
nghĩa?

HOẠT ĐỘNG NHÓM

2

3

Vẽ lược đồ cuộc kn Bãi
Sậy và trình bày diễn
biến, kết quả, ý nghĩa
của cuộc khởi nghĩa?

Tìm hiểu về địa bàn,
lãnh đạo của cuộc
khởi nghĩa Hương
Khê?

1. KHỞI NGHĨA BÃI SẬY (1883-1892)

Địa Bàn

Lãnh Đạo

Diễn Biến

Kết quả, ý nghĩa, bài học kinh nghiệm

Nguyễn Thiện Thuật sinh năm 1844, quê ở làng Xuân Dục, Mỹ Hào, Hưng Yên. Ông thi đỗ cử nhân năm 1876, sau đó được phong chức Tán tương quân vụ tỉnh Hải Dương.

-Tháng 8/1883, Pháp chiếm Hải Dương, Nguyễn Thiện Thuật đã mộ quân mưu chiếm lại tỉnh lỵ.

-Tháng 7/1885, được tin Hàm Nghi xuống chiếu Cần Vương, ông trở về tổ chức phong trào kháng chiến ở Hưng Yên.

NGUYỄN THIỆN THUẬT (1844-1926)

Lược đồ cuộc khởi nghĩa Bãi Sậy

Vùng căn cứ cuộc khởi nghĩa

Nơi hoạt động của nghĩa quân

KHỞI NGHĨA BÃI SẬY
1883-1892

Lãnh Đạo
Nguyễn
Thiện Thuật

Địa Bàn
Căn cứ chính
ở Bãi Sậy
(Hưng Yên),
lan rộng ra
Hải Dương,
Bắc Ninh.

Diễn Biến
-1885-1887 nghĩa
quân đẩy lùi
được nhiều cuộc
càn quét, gây cho
địch nhiều thiệt
hại
- 1888 chiến đấu
quyết liệt, nghĩa
quân di chuyển
linh hoạt, đánh
thắng một số trận
lớn ở các tỉnh
đồng bằng.

**Kết quả, ý
nghĩa**
-Cuộc khởi
nghĩa thất bại
sau 9 năm.
- Ý nghĩa: để
lại nhiều kinh
nghiệm trong
tác chiến ở
đồng bằng.

1. KHỞI NGHĨA HƯƠNG KHÊ (1885-1896)

Địa Bàn

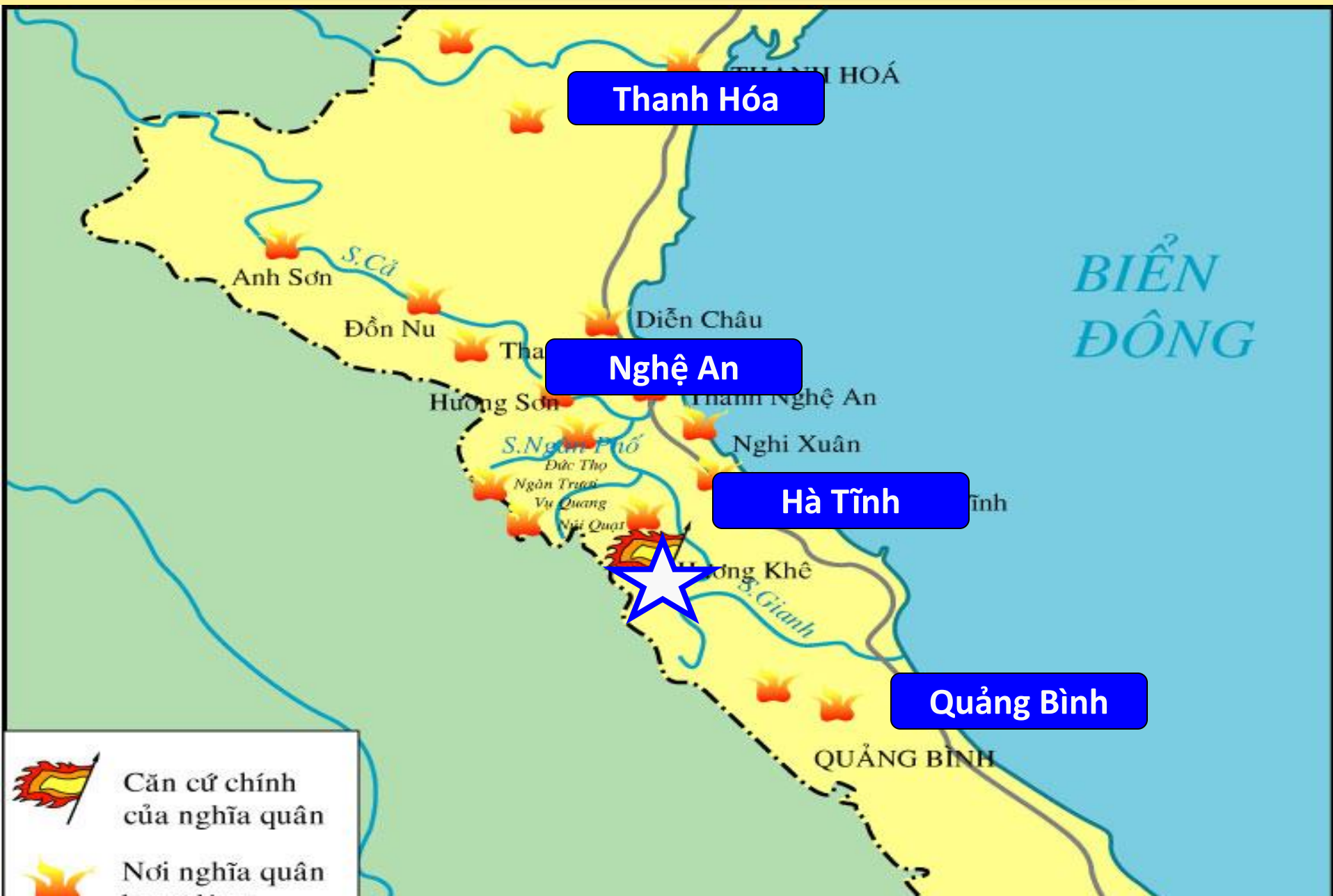
Lãnh Đạo

Diễn Biến

Kết quả, ý nghĩa, bài học kinh nghiệm

Lược đồ cuộc khởi nghĩa Hương Khê

Quê ở Đức Thọ -Hà Tĩnh. Năm 1877 ông đỗ tiến sĩ được bổ làm tri huyện Yên Khánh – Ninh Bình. Sau đó về kinh thành Huế làm Ngự Sử, với tình tình cương trực thẳng thắn ông đã phản đối việc Tôn Thất Thuyết Phế vua Dục Đức lập vua Hiệp Hòa vì thế ông bị cách chức đuổi về quê. Sau đó trong trào Cần Vương ông được giao nhiệm vụ tổ chức phong trào kháng chiến ở Hà Tĩnh. Suốt 10 năm cuối thế kỷ XIX ông đã lãnh đạo phong trào đấu tranh ở đây và trở thành thủ lĩnh của phong trào.

Phan Đình Phùng (1847-1895)

Cao Thắng sinh 1864 là trợ thủ đắc lực của Phan Đình Phùng xuất thân trong một gia đình nghèo ở Hàm Lại (Sơn Lễ, Hương Sơn) ông đã tham gia cuộc khởi nghĩa bị bắt và giam ở Hà Tĩnh. Sau đó ông thoát tù về mộ quân dưới ngọn cờ của Phan Đình Phùng. Ông là người có công rất lớn khi chế tạo thành công súng trường giống súng trường 1847 của Pháp

Cao Thắng đang làm việc trong lò rèn

Nhân dân thì ca ngợi.

Đại úy Sáclo

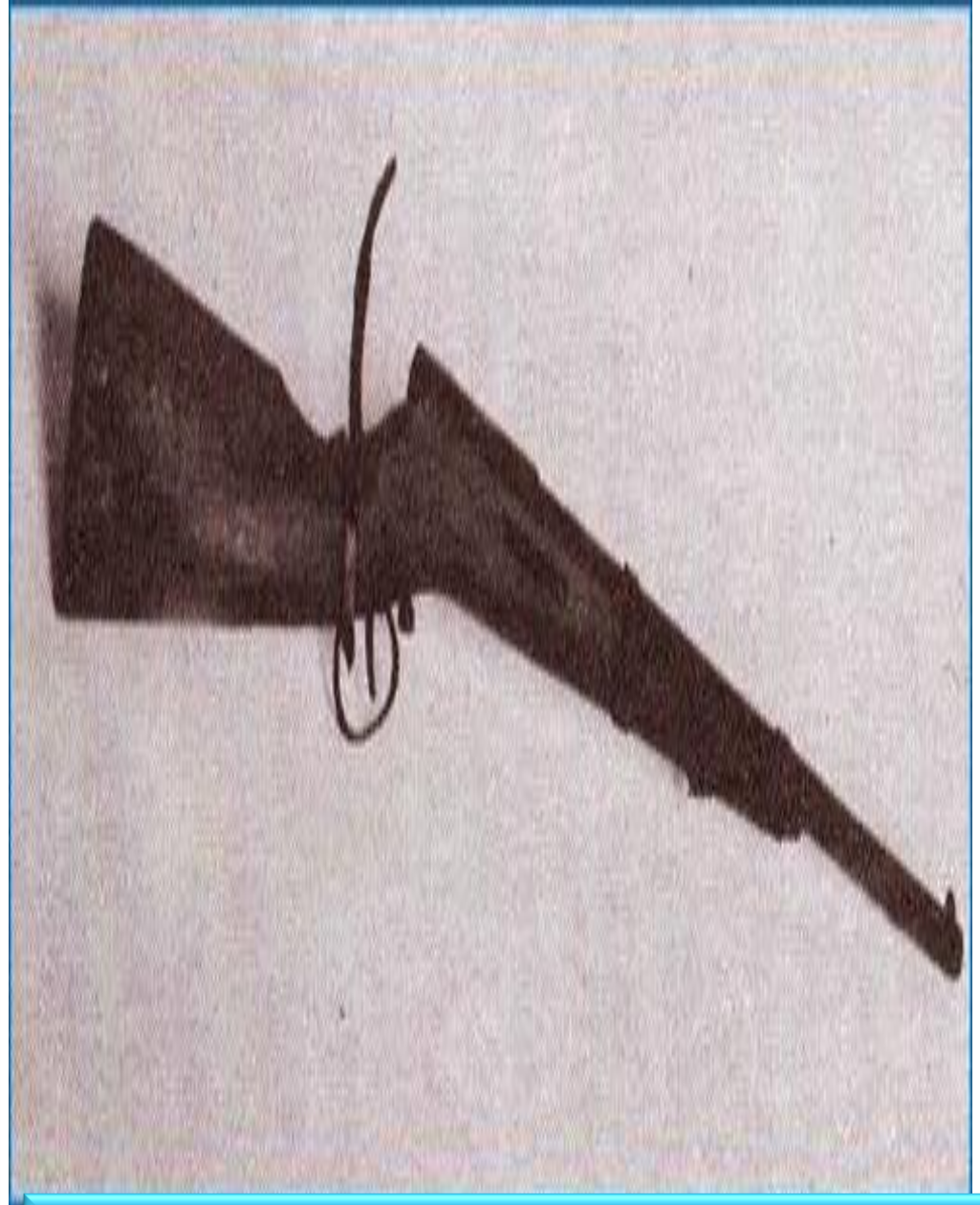
“Khen tay Cao Thắng tài to
nhận “súng của
Lấy ngay súng gặt về cho lò rèn
Đêm Cao Thắng đúc

thật nhiều mà Quyên cũng
tài máy móc cũng hết

Xưởng trong cho trí trại ngoài
như súng Pháp,
Thợ rèn các tỉnh đều mời hội
chỉ vì lò sơ yếu
công.

và nòng súng
Súng ta chế được vừa xong
không sẽ rãnh nên
Đem ra mà bán nức lòng lắm
thay. đạn không đi xa

được
Bắn cho tệt giống quân Tây.
Cậy nhiều súng ống phen này hết
khoe”

Súng trường của nghĩa quân Hương Khê

KHỞI NGHĨA HƯƠNG KHÊ 1885-1896

Lãnh Đạo
Phan Đình
Phùng và
Cao Thắng

Địa Bàn
Căn cứ chính
Hương Khê –
Hà Tĩnh, địa
bàn hoạt động
rộng khắp 4
tỉnh Bắc
Trung kỳ.

Diễn Biến
-1885-1888 chuẩn
bị lực lượng, xây
dựng căn cứ, chế
tạo vũ khí, tích
trữ lương thực.
- 1888 - 1896
chiến đấu quyết
liệt, chủ động tấn
công, mở các
cuộc tập kích,
đánh thắng nhiều
trận lớn.

**Kết quả, ý
nghĩa**
-Cuộc khởi
nghĩa thất bại
sau 11 năm.
- Ý nghĩa: là
cuộc khởi
nghĩa tiêu
biểu nhất
trong phong
trào Cần
Vương.

Khác nhau	Khởi nghĩa Bãi Sậy	Khởi nghĩa Hương Khê
Địa bàn	Hẹp, 4 huyện của tỉnh Hưng Yên: Văn Lâm, Văn Giang, Khoái Châu, Yên Mỹ	Rộng, 4 tỉnh Bắc trung bộ: Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh
Thời gian	1883-1892 9 năm	1885-1896 11 năm
Lực lượng tham gia	Chủ yếu là người kinh	Có sự kết hợp giữa người Kinh và các dân tộc miền núi
Tổ chức kháng chiến	Khởi nghĩa Bãi Sậy còn bị động...	Chủ động trong tổ chức kháng chiến.

→ Khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu nhất trong phong trào Cần Vương cuối thế kỷ XIX.